

V Ljubljani, v četrtek, dne 10. aprila 1913.

Naročnina za Avstroogrsko: 1/4 leta K 2.— 1/2 leta K 4.— celo leto K 8.— za Nemčijo: " 3.— " 6.— " 12.— ost. Inozemstvo: " fr. 3-50 " fr. 7.— " fr. 14.—		Uredništvo in upravnništvo: Frančiškanska ulica šte. 10. Naročnina za Ameriko znaša celoletno 3 dolarje.		Oglasnina za 6 krat deljeno petitno vrsto enkrat 20 vin — Pri večkratnih objavah primeren popust	
Leto III.	Posamezna številka 20 vinarjev.	Na naročila brez denarja se ne ozira.	Naročnina za dijake in vojake 6 kron.	Štev. 15.	

Vsak naročnik dobi letos jeseni brezplačno in poštne prosto ilustrovan koledar za l. 1914. Za vsak pol leta plačane naročnine pa ima vsak naročnik pravico do ene slike Prešerna Jurčiča, Gregorčiča. ali Aškerca, če plača 40 vin. za ovoj in poštino.

Zavzetje Odrina. Bolgarski polki se polaste mesta v ljutom pouličnem boju.

DR. VELIMIR DEŽELIČ:

V službi kalifa.

Zgodovinski roman iz časov hrvatske telesne straže v Španiji. Z dovoljenjem pisateljevim prevel Starogorski.

— Ali je to resnica?

— Zakaj ne, ako si pametna.

Starka jame razmišljati. Resnica, tudi Fatima ji je obljubila, da jo osreči, da jo povede v svoj dvor preko morja, da bo

— Brez dvoma. Samo na dobrega kupca se moramo nameriti. Ali ne veš, kako je Ibu Zamin prodal eno dekle za stotisoč dir, a drugo, Sadu za 90.000 dir, a tretjo, Zarko za 80.000 dir. Ali to ni sijajno? In Fatimo lahko kupi sam kalif.

Starki so se iskrile oči.

— Da, ali tukaj je ne bodeta prodala. Tu vaju vjamejo.

— Kdo misli, da jo tu prodamo? Mi gremo drugam.

— In kaj želita od mene?

Črna gora proti šestim velesilam: Nj. veličanstvo kralj Nikola I. neustrašeni vladar Črne gore.

srečna do smrti. Da, ali to je bilo še v zraku. Kdo ve, ali že ni Strezinja umrl. Kdo ve, ali ne pusti Strezinja Fatime na cedilu, ko pride iz ječe in se vrne v hrvatsko deželo? Ono strašno potovanje po morju, katerega se je bala in tisti tuji ljudje in navade. Naposled bi bila le neke vrste služkinja. Ali to, kar ji pripoveduje Meho, to je nekaj drugega. Ostala bi v svojem kraju, postala samosvoja gospodarica in dobila še celo moža. To so bile sijajne obljube.

— Ali mar mislita — reče mirno — da dobita za Fatimo toliko, da bi mi lahko izplačala toliko?

— Želiva najprej, da ji daš napoj, ki jo uspava. Nato jo položimo v sanduk¹ in ta sanduk privežemo na osla ter tako odidemo iz mesta. Ko pridemo v mesto, kjer smo varni, jo vzamemo iz sanduka, ti jo oživiš ter dobiš večjo nalogo, da jo odgojiš v naše svrhe.

— In da vse to storim?

— Si razdelimo skupiček.

— Hm.

— Kaj premišljaš?

— Žal mi je dekleta.

— Zakaj žal. Dobro se ji bo godilo.

¹ Arabska beseda: zaboj.

— Ali ona je zaljubljena.

— Izgine to, ko bo imela vsega v izobilju.

— Torej naj pristanem?

— To je tudi najpametneje od tebe.

— Dobro torej — reče starka utripaje s trepalnicami. — Pristajem.

In za trenotek na to je bila pri Fatimi. Fatima ni slutila nič hudega. Starka se je hlinila napram nji z vso ljubeznjivostjo.

In tudi tedaj, ko ji je podala čašo, v katero je vsula nekaj prašek, se je smejala zelo ljubeznjivo.

Fatima ni opazila, da je nekaj v čaši, kar bi ji moglo škodovati in za pol ure je trdno zaspala.

Starka jo je dolgo motrila. Nato je položila glavo na njeno srce in uverivši se, da spava, je odšla k Ibrahimu in Mehi.

— Torej — reče in stopi v sobo. —

Jaz sem svoje izvršila. Ona spi trdno in se ne prebudi tako kmalu. A sedaj je vrsta na vaju. Hajd na delo!

Ibrahim in Meho planeta, da izvršita, kar sta sklenila.

Na njenih obrazih se je zrcalila zadovoljnost. Starka ju je torej ubogala.

Gredoč po dolgem hodniku do sobe, v kateri je bila Fatima, izmenjata nekaj živahnih pogledov, s katerimi sta dala duška svojim mislim. Ali te misli niso hotele, da se izrazijo glasno, zakaj sledila jima je starka.

Tudi na njenem licu se je zrcalila zadovoljnost. Ni bilo tu nobene črte, ki bi pričala, da ji je žal, ali da bi jo pekla vest. Bila si je zvesta, da dobro dela. Prvič, da dela dobro sebi, ker postane samosvoja gospodarica in bo gospodovala drugim, kakor so drugi gospodarili nad njo. Razun tega pa se tudi ne bo hudo godilo njeni Fatimi, zakaj prišla bo v bogat harem, morda k samemu kalifu, kjer ji dragulji in nakit, krasne obleke in izborna jed in pijača ter druge slasti izbijejo iz glave te bedaste misli na onega veterinjaka Strezinjo, ki se je od nekod priklatil v to arabsko deželo, da se oprime krasnih deklet. Ali grozdje mu bo prekislo.

Ko odpre Ibrahim vrata, stopi trojica v Fatimino sobo. Prepričali so se, da je resnica, kar je rekla starka.

Na svojem ležišču je počivala Fatima, pokrita s tanko kopreno. Zdelo se je, kakor da se smehlja v sanjah...

XVI.

Silni in besni udarci na hišnih vratih jih zmotijo v njihovem poslu.

— To so gotovo ljudje od Wadha el Amerija — vzklikne starka in prebledi kakor stena.

— Kdo bi si drugi upal razbijati po vratih — reče Ibrahim in pogleda plašno Meho.

Udarci so se ponovili. Zdelo se je, da hočejo s silo odpreti vrata.

— Kaj nam je storiti ako so v resnici ljudje našega sovražnika?

— Izgubljeni smo!

Ibrahim je premišljeval za trenutek, ali dolgo ni imel časa. Vedel je, ako sam ne odpre vrat, jih odprejo sovražniki sami.

— Nič — reče zamolklo. — Odprem jim!

— Ali si zblaznel? — vzklikne Meho.

— Ali ti je bes zmačil um? — vzklikne starka.

— Kaj pa naj storim? Ako se jim upremo, potem gorje nam. Smatrali bi nas za zarotnike in naše glave so izgubljene.

— Saj so že izgubljene — zastoka starka.

— Ni tako hudo — odvrne Ibrahim.

— In ti se še nadejaš?

— Nadejam se.
 — Kako to?
 — Ker smo mi sužnji našega gospodarja. Ako se bomo obnašali pametno, nas ne bodo smatrali za izarotnike, nego nas sprejmejo kakor sužnje. Naposled je vseeno. Edino kar zgubimo je denar in plen, to dekle. Mislili smo, da smo bogati, a evo...

Udarci so se zaslišali v tretje in čul se je klic.

— Ni časa. Tu se ne smemo več obotavljati. Odprem ji, in ti, ako je mogoče, skrij nekam kolikor mogoče največ blaga, da ga ob priliki najdemo. Žuri se.

— A kaj storimo z dekletom — vpraša starka.

— Pusti jo, naj spi. To bo gledala, ko se zbudi v haremu tujega gospodarja.

— Sirotica moja — jame stokati starka. — A kaj se zgodi z menoj?

Odrežejo ti tvoj pasji jezik — se odreže Ibrahim, ki se mu je vrnila dobra volja.

Na te besede odide, da odpre vrata. Starka pa je vzklikala za njim:

Po padcu Odrina: Turški junak Sukri paša, branitelj Odrina, ki je sedaj bolgarski vojni jetnik in stanuje v Sofiji v hotelu „Splendid“. Vodja tega hotela je slovenski rojak g. Kenda, bivši restavراتer v ljubljanski Švicariji.

— Spoznal boš, ti mrcina, koga si užalil. Pokažem ti. Osvetim se!

Meho, ki je bil še vedno preplašen, jo jame miriti. Ali starka je neprestano mahala z rokami in častila z vsemi mogočimi priimki Ibrahima.

Meho je napel misli, kje bi skrtil kaj zakladov, ali bil je prekratek čas.

Starka je urno pograbila nekaj zlatih predmetov in jih je skrila za podvlako svoje obleke.

Med tem je Ibrahim odprl vrata. Zunanaj so bili, kakor je mislil, v resnici ljudje Wadhe el Amerija in sicer telesna straža kordovskega sultana.

— Kaj tako razgrajate, junaki? — vpraša, kakor bi se nič ne zgodilo. — Ali mislite, da sem gluhi?

— Za vruga, ali ni nikogar v hiši, razun tebe in ti si spal? — je vpil junaški vodja čete.

— Nisem spal, ali bil sem v notranjih sobah, pa nisem mogel takoj priti. Sicer pa ali smem vprašati, kaj hoče vaša milost?

Kakor kača v precepu se je zvijal Ibrahim pred vodjo, in to je ugajalo vodji čete in zato je vprašal z blažjim glasom:

— Ali ni to dom Abubekra, vodje afrikanske telesne straže?

Ibrahim se pokloni in odvrne:

— Nisi se zmotil. V resnici, to je njegova hiša. Ali mojega gospodarja ni sedaj doma. Povrne se za nekaj dni.

(Dalje prihodnjič.)

Skader ali smrt!

Šest velikih beričev se je odpravilo na junaški pohod zoper majhnega junaka: kramarska Evropa je pristala zaradi ljubega miru na Bertholdovo kaprico, da bodi

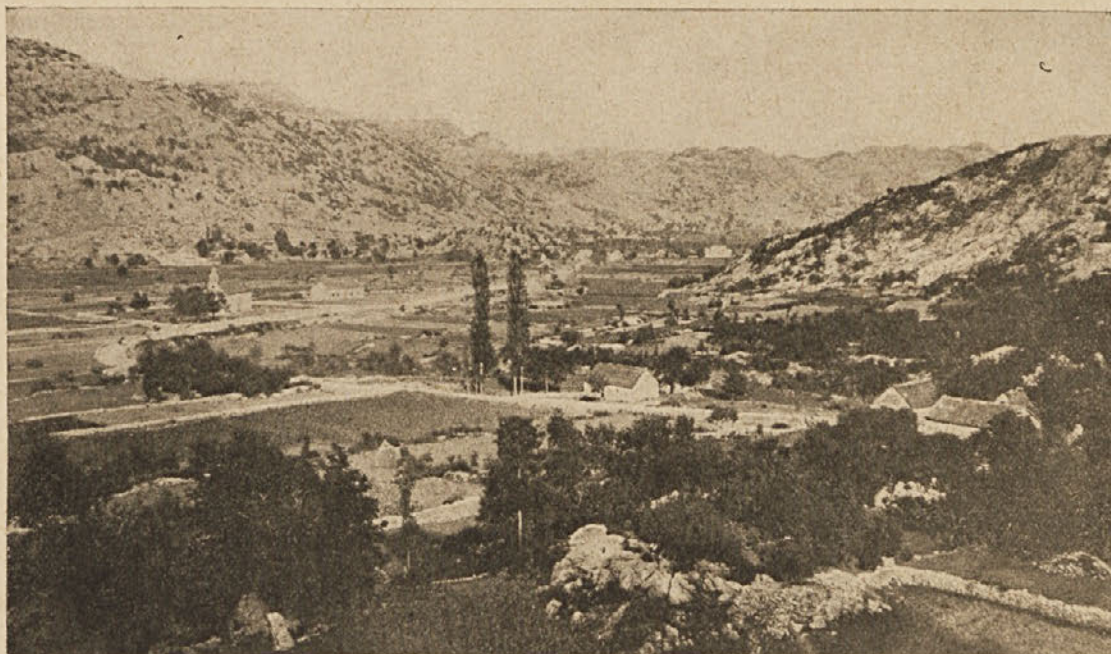
nim vilam, ki so razrušile vse, kar so postavili graditelji. Žal, da je prišla starodavna srbska čast v dnevih nesreče in razdvojenosti pod turško gospodstvo; Skader je postal izhodišče napadov na Črno Goro in je igral v bojih Turčije z junaško drža-

Črna gora proti šestim velesilam: Avstrijski poslanik na Cetinju, baron Giesl.

Skader albanski, ter poslala v črnogorske vode kombinirano brodoge, ki ima nalogo, zapreti črnogorsko obalo. Te demonstracije se udeležujejo vse velesile, trozveza in trojni sporazum, izvzemši Rusijo, ki jo zastopa Francija. Usodepolni korak je storjen — svetovni mir visi zopet na nitki. Zakaj gotovo je, da Rusija, čeprav je dozdevno privolila v to demonstracijo, nikakor ne bo dopuščala nasilja nad našimi črnogorskimi brati; dvoma pa tudi ni, da hoče Črna Gora Skader za vsako ceno. Z geslom „Skader ali smrt!“ gredo njeni junaki v smrt, in kralj Nikola je izjavil zadnje dni ponovno kljub resnobi položaja, da sta si izbrala on in njegov narod Skader za svojo prestolnico, ki jo hočeta imeti in braniti proti vsakomur do poslednje kaplje krvi. Črna Gora ima pa do Skadra tudi zgodovinsko pravico; Skader je staro srbsko mesto, in divna srbska pesem poje še dandanašnji, kako so zazidali v njegove stene srbsko kraljico — v odkup hudob-

vico veliko ulogo. V začetku XVI. stoletja se je poturčil Staniša Crnojević iz rodu Crnojevićev, ki je takrat gospodoval nad Zeto, današnje Črno Goro. Sultan je obsul odpadnika z milostmi in mu podelil dedno skaderski pašalik. Poturčenec se je imenoval Bušatljo, po vasi Bušat pri Skadru; Bušatlja pa je bil tudi priimek njegovih potomcev, slednjih gospodarjev v Skadru. Med njimi in Črnogorci so divjali neprestano kruti boji, ki so se odločili šele leta 1796 v bitki na Krusah, kjer je bil Mahmud paša Bušatlja strašno poražen, v prilog Črne Gore. Okrog l. 1840 so Bušatlje izumrli, toda njih dedno sovrastvo proti Črnogorcem se je preneslo na njihove naslednike. Do l. 1875. so ljudje skaderskih paš lovili Črnogorce kakor divjo zver; kogar so dobili v pest, so ga obesili živega za rebro na kavelj na skaderskem gradu ter ga izročili v žrtje pticam-ujedam. Šele navedenega leta je dovolila porta Črni Gori, da pošlje v Skader svojega konzula

Črna gora proti šestim velesilam: Slikovita črnogorska pokrajina; v ozadju sloveča gora Lovčen, ki bi ga Avstrija rada dobila, ker obvladajo črnogorski topovi na Lovčenu utrdbe okoli Kotora v Dalmaciji, dočim bi Avstrija po priklopljenju Lovčena lahko streljala na Cetinje.

v obrambo svojih pravic; toda konzul Pero Jokašev Pejović se je videl v Skadru kmalu ravno tako ogroženega kakor vsak drugi Črnogorec. Junaško si je izbil pot, ko so ga napadli o belem dnevu na ulici; na-

Črnogorci deloma osvojili, deloma pa so ga morali zopet zapustiti vsled ognja z mallega Taraboša, ki je bil še v turških rokah; in kdo ve, koliko junakov bo še izdihnilo, preden zavihra črnogorski prapor

stoji na jugu dvoje mogočnih srbskih kraljevin. Zato jima ustvarjajo za hrbotom Albanijo, zato mora dobiti Albanija Skader — in zato se utegnejo voditelji Avstrije še bridko kesati. Lahko se namreč zgodi, da se uštejejo v svojih računih; in uloga, ki jo igrajo zdaj proti Balkanu, utegne biti enkrat nasprotnikom zgled, kako naj vračajo nemilo za nedrago.

Naše slike.

Nikola I., kralj črnogorski, je eden najodličnejših in baš v sedanji krizi najsimpatičnejših mož na pozorišču balkanske vojne. Sedanji kralj Nikola je zasedel l. 1860. prestol takratne kneževine Črne Gore — ravno ko je pretresalo vstaško vrenje bratsko deželo Hercegovino. Podpora, ki jo je izkazovala Črna Gora hercegovskim vstašem, jo je zapletla v vojno s Turčijo, v kateri sreča ni bila ugodna junaškim Črnogorcem; toda pod pritiskom velesil je sklenila Turčija mir brez zmanjšanja črnogorske posesti. Sledilo je 14 let mirnega razvoja, in knez Nikola si je pridobil v tem času mnogo zaslug za kulturno povzdigo svoje državnice. Ko je izbruhnila druga hercegovska vstaja, je ostala Črna Gora izprva mirna; l. 1876. pa je napovedala hkrati s Srbijo tudi ona vojno, porazila turškega poveljnika Muktar pašo pri Vučjem dolu ter zavzela trdnjavo Medun. Po daljšem premirju je obnovil kralj Nikola, ki se je odlikoval v vseh teh bojih z veliko osebno hrabrostjo, osvobodilno vojno l. 1876. obenem z Rusijo in Srbijo. Meseca junija so poizkusili Turki prodreti do glavnega mesta, a so se morali vrniti po desetdnevni srditih bojih s krvavimi glavami. Nato so udarili Črnogorci naprej ter vzeli po težavni oblegi Bar in Ulcinj. Sanstefanski mir je priznal Črni Gori vse te osvojitve in povrhu še kos zemlje na severu, blizu do srbske meje. V berlinskem miru so ociganili Črno Goro za to ozemlje; pač pa so priznali njeno neodvisnost in ji dovolili v Baru dohod do morja. Toda uresničenje črnogorskih pridobitev so onemogočili Albanci, ki so pretili z vstajo, ako odstopi Turčija Gusinje in Plavo ob zgornjem Limu; v nadomestilo pa je dobila Črna Gora Ulcinj. S tem seveda niso bili končani posamezni boji, ki so se vršili na turško-črnogorski meji skoraj brez prestanka. Kalitelji miru so bili največkrat Albanci, ki so živeli tudi med seboj v večnih bojih in krvni osveti. Črna Gora je bila katoliškim Malisorom in Miriditom, ki so jih pritiskali Turki posebno hudo, vselej dobrotna in gostoljubna sosedja, in kralj Nikola si je pridobil pri teh dveh rodovih mnogo hvaležnosti, ki mu je dobro služila v sedanji vojni. Ko je slavil knez Nikolaj I. 1910. petdesetletnico svojega slavnega vladanja, je proglasil Črno Goro za kraljevino. Državnica je bila s svojimi 9080 km² površine še lani najmanjše kraljestvo na svetu; v sedanji vojni si je osvojila mnogo ozemlja — upajmo, da dobi tudi tolikanj zaželjeni Skader. Kralj Nikola ni le priljubljeni oče svojih državljanov, marveč tudi izboren diplomat, ki je gojil vedno najboljše odnose z evropskimi dvori in vladami. Odlikoval se je tudi kot pesnik; znan je zlasti njegov „Gorski venec“ (nam Slovencem ga je izdala „Matica“ v Peruškovem prevodu) in drama „Balkanska carica“, v kateri oznanjuje s proroškim zanosom silo in slavo združenega Balkana. Iz dna srca želimo z njim in njegovim hrabrim narodom, da si Evropa premisli in uvrsti beli Skader med bisere črnogorske krone!

Lili Nordgartova, operna primadona z Dunaja, je gostovala trikrat v operah

Črna gora proti šestim velesilam: Poslanci črnogorske narodne skupščine v svojih slikovitih narodnih nošah.

slednjega leta je izbruhnila vojna. Toda razmerje med Skadrom in Črno Goro se tudi po vojni ni poboljšalo. Sedanji boj je stal Črnogorce strašnih žrtev; hoteli so pokazati pred Skadrom to, kar so pokazali Japonci pred Ljaojangom, a ni se jim posrečilo, ker jih je premalo po številu. Njihove čete niso niti zadoščale v tesno obkoljenje Skadra, tako da se je skadska posadka z najnovejšega časa lahko neovirano zalagala s streljivom in živili. In gotovo je, da bi izkravela vsa črnogorska vojska, preden bi padel Skader v njene roke, če bi jim ne bila prihitela na pomoč požrtvovalna Srbija s svojimi težkimi kanoni in s tisoči svoje hrabre vojske, ki hrepene po tem, da prelijo svojo kri za osvobojenje kraljevskega Skadra. 4000 mrtvih in ranjenih je padlo pretekli teden pri naskoku na utrjeni Taraboš, ki so ga

na okrvavljeni trdnjavi? Pred Barom stoji brodovje šestih velesil; izključeno ni, da se izkrcajo čete in zasedejo Črnogorcem Bar in Ulcinj; mogoče je celo, da navali na Črno Goro Avstrija s svojo vojaško premočjo — toda neomajno stoji kralj Nikola s svojimi borci za čast in zmago Črne Gore. Skader je za malo kraljevino življenjskega pomena; in vztrajnost Črnogorcev je hkrati tako bleščeč zgled jugoslovanskega viteštva in poguma, da gotovo ni človeka razen nekaterih elementov v Avstriji, ki bi se mogel navdušiti za to, da ga dobe nazadnje — albanski razbojniki. Za pametno avstrijsko politiko bi tudi ne bilo razloga, terjati ga siloma za Albanijo; toda oni, ki nočejo, da bi v notranjosti monarhije prenehalo nemško-madžarsko nasilje, vedo, da je to zatiranje avstrijskih Jugoslovanov nemogoče, ako

Črna gora proti šestim velesilam: Črnogorski vojaki na straži pred šotorom kralja Nikole.

„Tosca“ in „Butterfly“ na odru slovenskega deželnega gledališča z najsijajnejšim uspehom. Občinstvo je bilo navdušeno in je obžalovalo, da so minili časi, ko je bila ta izvrstna igralka plamtečega temperameta in najdovršeneje izšolana pevka še stalni član slovenske opere. Dve sezoni je pela gospa Nordgartova na našem odru; partije „Carmen“, „Sabska kraljica“, „Tosca“, „Butterfly“, „Nedda“ (Glumači), „Santuzza“ (Cavalleria), „Lepa Vida“, „Leonora“ (Trubadur), dalje v operah „V dolini“, „Zrinjski“ in „Onjegin“ pa tudi princesa v opereti „Valčkov čar“ so vsem stalnim obiskovalcem gledališča iz tiste lepe dobe še v najboljšem spominu. Gospa Nordgartova je bila najsijajnejša pevka in igralka v zadnjih letih, zato jo je občinstvo sprejelo z veseljem. Pokazala je, kako se igra in poje resnično umetniško. Rojena je bila v Pragi in je Čehinja. V svoji mladosti je živela s svojimi starši več let v Ljubljani, kjer je obiskovala slovensko šolo. Odkar je omožena, živi na Dunaju, kjer se je pri najboljših učiteljih in učiteljicah izučila za operno pevko, dasi ji poklica za zaslužek ni treba. Angaževana je bila v Mor. Ostravi, na Ljudski operi na Dunaju, na raznih odrih na Nemškem, pela je v Gradcu, dve leti pa je bila — pod ravnateljstvom Fr. Govekarja — tudi v Ljubljani. Ker ima velik repertoar ter obsežno rutino na odru, jo čaka še slavna karijera.

Nova pariška moda za damske klobuke. Pariz je svetovna prestolnica ženske mode; kako kaprična je ta kraljica, vemo vsi, kar nas kima in maje z glavami nad zunanjim odelom večno nečimernega ženskega sveta — najbolje pa možje in očetje, ki plačujejo ves ta minljivi in — ah, tako neprestano menjajoči se blesk. „Ko bi bilo vsaj lepo!“ vzdihuje marsikateri, segaje v svoj trpinčeni mošnjček. Kako umesten je ta vzdih, vemo vsi izza nedavne dobe tistih strašnih hlačnih kril, ki se — hvala Bogu! — niso mogla prav udomačiti. Vendar pa se zdi, da postajajo tudi pariški krojači in modistke s časom okusnejše; letošnja modna kronika beleži n. pr. veselo dejstvo, da je za enkrat odklenkalo tistim ogromnim, nestvornim klobukom, ki so bili še nedavno strah in groza vseh gledališč in železniških kupejev. Mali, graci-ozni klobučki, ki jih kažejo naše slike, so kaj ljubke stvarice, in gotovo se bo navdušila zanje marsikatera bralka. Prosimo torej svoje bralce, ki jih tare bridka dolžnost plačujočih mož in očetov, naj ne bodo to pot preveč trdosrčni: klobuki, ki jih bodo letos plačevali, so v resnici „vsaj lepi“!

Malinov sok in oceda.

Razpošiljalnica na debelo zajamčeno pristnega malinoveca in ocede po najnižji ceni. S. Rogelj, Vrhnik pri Ljubljani.

Nova blamaža avstrijskih vojnih hujskačev.

V posmeh milijonom Slovanov, ki jih združuje Avstrija pod svojo krono, niso znali njeni voditelji dati pravice lastnemu Jugoslovanstvu, niti zaslužiti simpatij med Jugoslovani, ki žive izven avstrijskih meja. Posledica tega je bila, da je postala avstrijska balkanska politika zgodovinska polomija in da se bliža v notranji jugoslovanski politiki s hudournom naglico potreba preokreta, ki ga bo donavska monarhija spričo zakrknjenosti odgovornih glav težko mogla izvesti. Škoda na zunaj, razjedajoče zlo v lastnem životu — kako najti rešitev, ne da bi bilo treba priznati nam, kar nam gre? Na to vprašanje je ostal nemškimi

fanatikom samo en odgovor: uničimo Jugoslovanstvo! Že mesece traja v Avstriji ljuta gonja izvestnega časopisja proti Srbiji in Črni gori, obenem pa slinavo hvalisanje Bolgarov — s prozornim namenom, odtr-

stvu, da naj še počaka s tem prestopom, dokler se razmere ne uredi. Prošnjiki pa niso bili zadovoljni s tem, in ko je proglasilo blizu 400 katoliških Arnavtov iz Djakovice, da hočejo prestopiti v pravo-

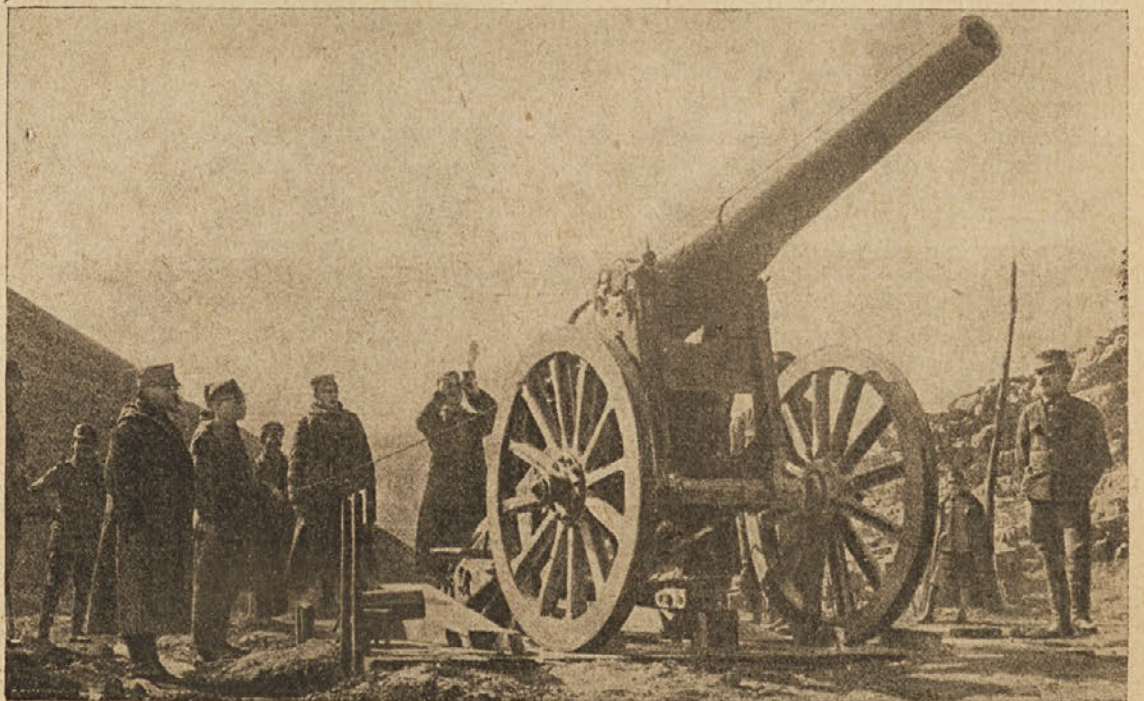

Črna gora proti šestim velesilam: Pravoslavna črnogorska duhovščina odhaja v cerkev služiti zadužnico za junake, padle pri zadnjem naskoku na Taraboš.

gati jih od požrtvovalne zaveznice, ki jim je dala možnost, izvojevati svoje zmage nad Turčijo. Brezvestni šj ekulantje hoče o strmoglaviti avstrijske narode v boj zoper svobodo in pravičnost in širijo lopovske laži o srbskih in črnogorskih okrutnostih, ki se niso nikdar zgodile. Vsi še pomnimo, kako so v dunajskih spelunkah za gojenje žurnalističnih lumparij „razmesarili“ konzula Prochazko, in kakšen krik je bil takrat za vojno proti Srbiji. In zdaj, ko je treba izsiliti od Črne gore opustitev Skadra, so razbojnali nove laži o črnogorskih grozodejstvih v Djakovi: Črnogorci da so klali albansko prebivalstvo kakor ovce, silili katolike k prestopu v pravoslavje in umorili zverinsko patra Palića, ki je izdihnil kot mučenik za katoliško vero.

Te dni pa je izšlo oficielno poročilo o djakovskem dogodku, ki dokazuje, kako nelepo ulogo igra Dunaj proti Črni Gori. Poročilo pravi: „Ko so Črnogorci zavzeli ozemlje, kjer naj bi se bilo izvršilo nasilno izpreobračanje k pravoslavju, je prihajalo prebivalstvo trumoma k črnogorskim uradom s prošnjo, da naj se mu dovoli prestop iz katoliške in muslimanske vere k pravoslavni, veri njegovih pradedov. Črnogorski uradi so prigovarjali prebival-

slavje, je vlada dovolila dovolila prizrenskemu kotoliškemu nadškofu, monsinjorju Mediji, da je osebno interveniral, izkušaje jih pregovoriti. Nadškof je prišel in odšel brez uspeha. Ves ta položaj je poostiril poznejši žalostni dogodek s katoliškim duhovikom Palićem. Palića so prijele črnogorske oblasti, ker je bilo dokazano, da je hujskal Arnavte proti Črni Gori. Ko so ga vedli obenem s 55 soobtoženci v Peč pred vojno sodišče, je Palić poizkusil pobegniti. Straža je pozvala njega in soubežnike trikrat, naj se ustavijo, ker bo sicer streljala. Ko pa ni obstal Palić niti na tretji poziv, je straža streljala, kar je stalo Palića in druge begunce življenje. Vlada je dovolila prizrenskemu nadškofu, da preišče to zadevo.“ — Nedolžni mučenik Palić bi bil ustreljen tudi na Dunaju, če bi bile okolnosti enake, zakaj Črnogorci so ravnali strogo po vojnem pravu. Dunajsko časopisje pa masakrira s svojimi lažmi o črnogorskih okrutnostih samo ugled Avstrije pred Evropo; in če nimajo izvestni „arnavtoljubi“ boljšega orožja proti našim bratom, potem ima njih umetno konstruirana Albanija preklicano slabo zaslombo.

Kakšni ptiči pojo Skadru mrtvaško pesem: Top težke srbske obležne artilerije na postojanki pred Skadrom.

MARKO STOJAN:

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

Vse pravice pridržane.

„Kaj naju čaka! Kvečjemu par dni ob kruhu in vodi... Hažil bej je umna glava, pa si je mislil: moj dolg je neizlirljiv — ako mi hočeta delati sitnosti, si stareta sama glavo! Da bi ga prav razumela, naju je dal zapreti; čez nekaj časa naju spode, in vesela bova, da se je končalo vse tako srečno.“

„Srečno pa že!“ je zaškripal von Schratton in potipal nehote svoj prsni žep. „Hvala Bogu!“ je zastokal nehote, čuteč, da je listnica z Javornikovo doto še na svojem mestu.

„Kaj hvališ Boga?“ je prašal Birbantini. „Zato... kar tako... ker praviš, da ne bo hujšega...“

„Ne bo; za denar se obriševa, to je gotovo. In kvečjemu še majhna bastonada — da jih ohraniva v prijaznejšem spominu.“

„Bastonada?“ je kriknil von Schratton; mrzla zona ga je oblila po vsem telesu.

„Da; petdeset... sto... dvesto šib po nagih podplatih — kakor pride. To je turška špecialiteta.“

„Mein Gott, mein Gott!... zunaj njen brat, tu — bastonada!... In to meni — avstrijskemu državljanu! Ha, prokleti mačkorejdec! Ti si me zapeljal v to kupčijo!“

„Ti pa mene, porco tedesco!...“

Temnica se je napolnila s cviljenjem, pokanjem in pridušanjem — izkratka z vsemi značilnimi glasovi ljutega pretepa med dičnima bratoma v trozvezi, ki je trajal dobre četrt ure in se je končal šele takrat, ko so zarožljali ključi in je prinesel čemerikavi ječar vrč vode in dva hlebca slabega kruha.

Spustimo zastor nad obupom dveh opeharjenih sleparjev in vrnimo se k usodam ljudi, ki so nam bližji in dražji!

IX.

Hasan effendi.

V strašnem položaju smo se razstali s svojimi preganjanimi prijatelji: krogin-krog sovražna Galata, na desni, na levi besnenje preganjalcev — junaška šestorica pa v ulici brez izhoda, pred visoko hišo z močnimi, zaklenjenimi vrati.

Ivan je ležal nezavesten na pragu; vsi drugi so bili izmučeni od bega. Ve. eli so, da bi bilo blaznost, spustiti se v boj s premočjo zasledovalcev, vedeli pa so tudi, da zavisí ves uspeh njihovega smellega podjetja od teh par trenutkov svobodnega ravnanja, ki so jim še dani.

Kaj storiti? Kje iskati rešitve?...

Zdelo se je — kakor v vseh nevarnih hipih — da beže sekunde z naglico divjih konj.

Vdati se? Dokazati, da so nedolžni?

Kdaj bi se jim posrečilo? Koliko tednov bi morali presedeti v zaporih, preden bi razklenila sultanova pravica svoje krepplje?

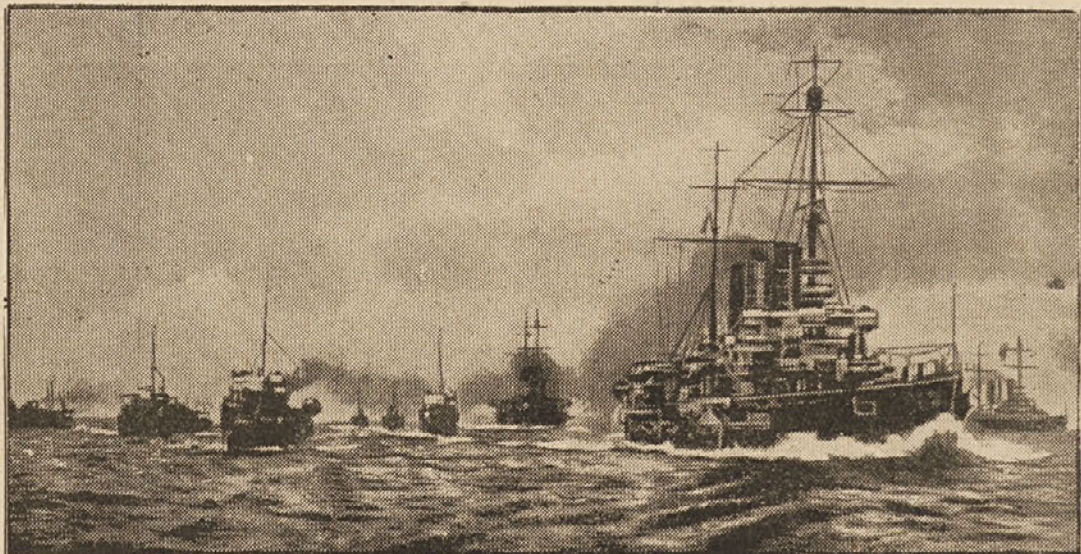
Ne, ne!...

Čim dalje bliže je prihajalo hrumenje. Zdaj — zdaj so morale planiti izza vogala besne postave. In potem je bilo izgubljeno vse.

Mahoma pa je prisluhnila vsa družba s tišto napeto pozornostjo, ki jo vzbudi

„Momci!“ je vzkliknil divji Marko in dvignil Ivana na pleča kakor peresce.

Ni mu bilo treba opozarjati. V hipu, ko so bila vrata odklenjena, je treščila vsa četa kakor bomba v neznano hišo in podrla v svojem navalu dve človeški postavi,

Črna gora proti šestim velesilam: Avstrijsko blokadno brodovje, ki se udeležuje blokade črnogorskega obrežja.

vsak nenavaden dogodek v uri sile — takrat, ko čuti srce, da je mogoča samo še čudežna rešitev.

Strašno kričanje se je bilo začelo v notranjosti hiše; kričanje hripavega starčevskega glasu — tako obupno, žalostno in bolešno, kakor da se brani nekdo za temi zaklenjenimi vrati cele tolpe napadajočih morilcev.

In zdajci je prešinil naše junake radosten, bliskovit drget: kričanje se je bližalo — drsajoči koraki so prihiteli proti vratom, približalo se je tudi treskanje klovekakešnega orodja, ki je moralo biti povod teh izbruhov bolečine — in zdajci je zaškripal zapah, zaškripal je ključ...

ki sta ji bili na poti.

Jovo je bliskoma zapehnil vrata in jih zaklenil tako naglo, da je hotel še tretji-krat obrniti ključ.

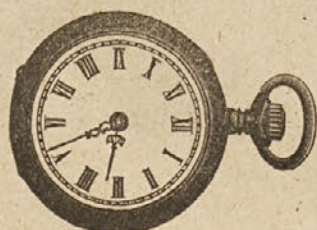
Bili so oteti — vsaj za trenotek!

Samo če niso prišli iz dežja pod kap! Hiša, ki so udrli vanjo, je bila očitno last kakega Turka in kraj opasnih dogodkov — tako je pričalo vsaj kričanje, ki so ga slišali prej, in ječanje, ki je polnilo prostor, v katerem so stali.

Tema je bilo kakor v rogu. Luč, ki je šinila v prvem hipu skozi špranjo vrat, je bila ugasnila obenem z njihovim skokom v hišo.

Kaj se pravi divja ženska: Kolodvor v bližini Londona, ki so ga nedavno požgale razjarjene borilke za žensko volilno pravico. Voditeljica teh „sufražetk“, mis Pankhurstova, je bila pravkar obsojena na 3 leta težke ječe.

Priporočamo

domačo tvrdko

H. Suttner,

ki je največja,
domača tvrdka

te vrste na slovanskem jugu. Kdor potrebuje uro, verižico, uhane, prstan itd., naj piše po cenik. Velik bogato ilustrovan cenik dobi vsakdo zastonj in poštne prosto. Pišite po dopisnici: H. Suttner v Ljubljani 5, Mestni trg števil. 25.

Nizke cene!

Postrežba solidna in točna.

Dušan je segel naglo po užigalici; prasknilo je — in bilo je svetlo.

Zagledali so nenavadno čedno opremljeno vežo. Na tleh pa, pregrnjenih s krasnimi starimi preprogami, se je valjala dvojica, častitljiv Turek z dolgo sivo brado in trebušna Turkinja zrelih let v širokih svilenih hlačah, ki so značilne za staroturško žensko nošo.

Poleg Turkinje je ležal svečnik z ugaslo svečo; Dušan ga je naglo pobral, prižgal in postavil na mizico, ki je stala v bližini.

Odličan gost na slovenskem odru v Ljubljani: Gospa Lili Nordgartova, bivša članica slovenske opere v Ljubljani, ki je gostovala v „Toski“ in „Madame Butterfly“.

Bili so v strašni zadregi. Tu, pred njima — užaljeni domačin in njegova brezdvomno še srditejša polovica, zunaj — tolpa in policija, ki se je bila že usula v zagato in jo napolnila s svojim hrumenjem. Kaj poreče Turek, ki so mu prekršili sveti hišni pokoj sredi temne noči? Ali jih ne izroči zasledovalcem, ne da bi premišljal?

Marko in Jovo sta bila moža naglega ravnanja. Prvi je vzdignil Turka, drugi — dasi stokaje — njegovo ženo. Dušan je svetil, Miloš in Janković pa sta prijela Ivana, ki se mu je počasi vračala zavest.

„Nič se ne boj, effendija,“ je prigovarjal Marko domačinu, tekoč z njim po stopnicah v zgornje prostore. „Reveži smo; lopovi so nas napadli — mi smo se branili, in zdaj so nagnali za nami policijo. Skrij nas ali pokaži nam rešilno pot, pa ti ne skrivimo lasu na glavi. Ako boš kričal, smo te seveda primorani poslati k Allahu!“

Marko je govoril dobro po turško, in besede, ki jih je izbiral, so našle pot do

Turkovega srca. Molčal je in le zastokal tuintam, to pa očitno ne toliko od strahu, kolikor od bolečin, ki so mu jih provzročali dobljeni udarci.

„Tu noter!“ je dejal zgoraj in pokazal na vrata s težko zaveso. „Tako... Pusti me zdaj, postavi me na tla!...“

Bili so v bogato opremljeni sobi. Okna so izginjala med zavesami in preprogami, ki so pokrivalo stene. Ob tleh so se vlekli nizki divani; v kotu je stala rezljana mizica, poleg nje dragocen nardžile¹ od brušenega kristala — izkratka, vse je pričalo, da se nahajajo v domovanju imovitega turškega meščana.

Jovo je držal debeluhinjo še vedno v naročju. K njemu, ali boljše, k njej se je obrnil stari Turek, ko je stal zopet na lastnih nogah.

„Effendi,“ je dejal, „ako si pošten človek, nesi mojo ženo z mano v drugo sobo, kamor ti porečem. Vedite pa,“ je dejal, obračaje se k vsej šestorici, „da mi ne morete storiti žalega brez kazni. Zunaj so vaši zasledovalci — a iz te hiše ni izhoda razen onega, ki ga poznam jaz edini. Če pa ste dobri ljudje, vas hočem otepi, zakaj sam Allah vas je poslal v pravem trenutku.“

Po teh besedah, ki so navdala srca vseh z radostno nado, je odgrnil vhod v sosednjo sobo in korakal pred Jovom skozi celo vrsto enako bogato opremljenih prostorov, dokler nista prišla do močnih vrat, vodečih v nekakšno obrambo z majhnim, gosto zamreženim okencem, ki je zrlo na vrt.

„Tu se izpokori, hudobna Fatma,“ je kriknil Turek s pridigarškim zanosom svoji debeli babnici, ki je zdaj tiho jokala. „Ako si premišliš in se ukrotiš, ti odprem kmalu — ako ne, poprimem jaz za tvojo metlo!... Pojdiva, effendi.“

To rekši je zaklenil ihtečo Fatmo v njeno improvizirano ječo ter se vrnil z Jovom k ostalim tovarišem.

„Vidim,“ je dejal, ozrši se po sobi, „da ste pošteni ljudje: vse je še na svojem mestu... Sedite, effendim.“

Kaj radi so ustregli naši izmučeni prijatelji njegovemu povabilu.

„Ali si videl mojo ženo?“ se je obrnil k Jovu.

„Tako mi Boga, nisem je videl, effendija,“ je odgovoril premeteni Jovo.

„Allah bodi zahvaljen! Koran prepoveduje, da bi videlo oko nevernika moslimovo ženo... In ker nisi videl, je vse v redu; allah il allah! Effendim, postregel bi vam s črno kavo, toda moj sluga je pobegnil; pregnala ga je Fatma s svojo zlobnostjo — saj je malo manjkalo, da je niste videli pri delu! Allah, mašallah, ta ženska je kazena božja. Fatmina sužnjica pa leži bolna v svoji čumnati, in tudi ko bi bila zdrava, njena kava ni za nič. Imam pa nekaj,“ je dodal, stopivši k stenski omarici, „nekaj izvrstnega... mašallah!... seveda, samo za nevernike... Koran prepoveduje piti vino!“

To rekši je postavil na mizico steklenico rdečega vina in fin, krasno brušen kozarec.

„Samo en kozarec imam,“ je dejal in si nehote obliznil brke. „Effendim — kar po vrsti.“

Dušan je natočil prvi kozarec Ivanu, ki je sedel poleg njega ves blede. Ognjevita pijača je oživila našega rojaka in mu mahoma pordečila obraz. Nato je romala ste-

¹ pipa (lula) na vodo.

² gospodje.

klenica v krogu in se izpraznila, preden bi trenil. Turek je gledal žalobno, kako je izginila poslednja kapljica v širokem grlu divjega Marka.

„Mašallah,“ je vzkliknil, ko se ni mogel več premagati, „če bi vedel, da mi allah za enkrat oprostí: tako sem truden in bolan od udarcev svoje hudobne Fatme — res bi me pokrepčal požirek te neverniške pijače... Effendim, pijmo ga še eno steklenico — allah je velik in mi bo odpustil.“

Sel je, prinesel dve steklenici namesto ene, izpil kozarec z večjo naglico, ki so se ji skrivaj namuznili vsi naši znanci, mlasknil z jezikom, sedel in podvil noge.

„Effendim, dober človek sem,“ je izpregovoril z neobičajno živahnostjo. „Najboljši dokaz je to, da sem vam dal zavetje v svoji hiši. Moj imetek mi dovoljuje živeti brez skrbi — allah bodi zahvaljen!“

Nova pariška moda za damske klobuke: Klobuk od bele svile s čapljevko.

— moje ime je Hasan effendi, in poklica nimam, razen tega, da hvalim allaha in zlagam pesmi... Moje pesmi so znane po vseh deželah otomanskega jezika; le kdo jih ne ve ceniti? Srdita Fatma, ki mi jo je naložil allah za pokoro!... Effendim,“ je dejal, odhrknivši si iz globine širokih prsi, „pesništvo brez ljubezni je kakor nevernik brez vina — to ve vsak, samo Fatma noče verjeti. Naučil sem jo pisati in čitati, da bi lahko uživala moje poezije; a kaj imam v zahvalo? Fatma brska po mojih papirjih in če najde pesmico, v kateri pripovedujem, kako se izprehaja lepa mlada deklica ob žuborečem potočku, takrat je joj!“

Marko je prevel prijateljem besede Hasana effendija; lahko si mislimo, da so ga poslušali radi. Effendi je motril pozorno njihove obraze in nadaljeval potem:

„Nocoj, effendim, se mi je zopet pripetila ta nesreča. Fatma je našla med mojimi spisi pesem velike lepote... effendim, če me samega ni sram pohvaliti, si lahko mislite, da je res!... a seveda, opeval sem — kako že pravim? — da: cvetoče grudi zornih dev... In ta kazena allahova, ki je spoznala brez truda, da s tem ne

Visoko starost dosežejo

le tisti ljudje, ki zaduše vsako bolezen v kali, posebno pri pomanjkanju sape, tiščanju v prsih, bodanju na plečih in prsnih bolečinah bi morali vedno takoj rabiti Fellerjev topč in bolečine olaj-

šujoči rastlinski esenčni fluid z znamko „Elza Fluid“. Vedno bi moral biti za vse slučaje doma. Izkazal se je pri protinskih, revmatičnih in neuralgijskih bolečinah kot zanesljiv pomočnik. 12 steklenic za 5.— kron pošilja franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 280 (Hrvaško),

pri katerem naj se tudi naročajo staro preizkušene Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z znamko „Elzakroglice“ 6 skatlic za 4.— krone franko, da je pri rokah ob zaprtju, želodčnih krčih itd. to prijetno in neškodljivo zdravilo. Oboje smemo svojim čitateljem najtopleje priporočati. m — — —

mislim nje, je pograbila metlo, naskočila me kakor razjarjen vitez svojega sovražnika in si priborila zmago, ki jo čutim še zdaj na neštetihih koncih svojih starih kosti. Maš allah! mislil sem že, da je po meni . . . s poslednjimi močmi sem odklenil vrata . . . planil bi bil na ulico — pa kaj, zasledovala bi me bila na kraj sveta! — takrat pa mi pošlje allah vas, solnca mojega življenja, velikodušni rešitelji! . . .“

Jezik Hasana effendija je postal tem bolj pesniški in barvitejši, čim bolj se je zapletal od vpliva neverniške pijače na njegovo starikavo kri.

Naši prijatelji so ga poslušali v svojo veliko zabavo; Marko je tolmačil vestno vsako besedo in dodal ponekod sam še kaj, dočim sta Dušan in Miloš obvezovala Ivanovo ramo; rana ni bila globoka, in krvavenje je ponehaval samo od sebe. Pač pa je bil Ivan tako slab, da se je Dušan bal, kako jih bo mogel spremljati na nevarnih potih, ki so jih še čakala nočjšnja noč.

Nova pariška moda za damske klobuke: svilen klobuk.

Hasan effendi je prašal, kaj jim je nakopalo vso to burno pridigo; in Marko, videč, da se jim od dobrodušnega pijančka ni bati zlega, mu je razložil v glavnih potezah vse dosedanje zgodbe naše povesti. Turški pesnik je majal otožno z glavo. mrmraje:

„Da, da, zlih ljudi ne manjka nikjer na svetu . . . Allah bodi z vami, da dosežete svoj namen!“

Nato je pozorno pogledal Dušana in zamomljal:

„Ašygha Bagdad uzak dejil dir . . .“*)

„Kaj pravi?“ je vzkliknil Dušan in zardel nehote.

„Ti preklicana kost turčinska!“ se je smejal Marko, prestavljaše tovarišu domačinove besede. „Saj mu nisem zinil niti besedice o tem! . . . Hasan effendija, ti si res veščak v ljubezni; nemara si pa zaslužil v prejšnjih časih, da te tvoja Fatma zdaj tako mikasti.“

„Ah, mašallah!“ je zavzdihnil Hasan Hasan effendi in nabral obraz v smešno otožno gube. „Mi pesniki vemo, kaj je gorje srca!“

„Reci, Marko, da nam je bilo v silno čast, seznaniti se s tako odličnim predstaviteljem turške književnosti,“ je velel Dušan. „Potem pa naj bo dovolj tega pomenka; dika Carigrada, ponos vse Turčije, luč naših oči — veleslavni Hasan effendi naj nam pove, kod pridomo varno iz nje-“

*) Zaljubljenca niti v Bagdad ni daleč. (Turški pregovor.)

gove hiše; do jutra ne moremo tičati v njej, dasi je gostoljubna!“

Ko je Marko raztolmačil to željo, je položil Hasan effendi prst na čelo in pomislil.

„Hm,“ je izpregovoril po daljšem preudarjanju, „lahko bi vas skrtil pri sebi. V moji hiši vas policija ne bi iskala — toliko spoštovanja sme pač zahtevati moja siva brada in moja pesniška zaslužnost. Toda mogoče postavijo na ulico ogleduhe, češ, kjer so izginili, tam se morajo spet pojaviti; bilo bi zlo za vas in sitno zame. Pokažem vam torej drugo pot rešitve . . .“

Vstal je, vzel svečo in poiskal v skrinji obilen, zarjavel ključ.

„Pojdite z mano, effendim,“ je dejal skrivnostno. „Nadejam se, da pokopljete kasneje spomin na to, kar boste videli; vsak človek ima reči, ki jih obdrži najrajši zase — posebno če prebiva v Galati.“

Vrnili so se v vežo; tam je odklenil Hasan effendi zakrita vrata, od katerih so se vile ozke in vlažne stopnice globoko v podzemlje.

„Boga mi, če naš ne vodiš v pekel!“ je šepnil Marko Hasanu, ko so stopili po dolgem romanju spet na ravna tla.

„Mašallah — rekel si!“ se je zasmejal vinjeni effendi in dvignil svečo nad glavo. „Ali vidiš — vse polno hudičev, ki spravljajo dušo pravovernika v izkušnjava!“

Naša družbica se je zasmejala na vse grlo.

Prostor je bil obokan. Ob stenah so se šopirile police, natlačene s steklenicami; v kotu za vrati, kjer je bila tema najgostejša, pa so razločile oči trebušne obrise dveh velikih sodov.

„Poslušaj, effendija!“ je dejal Marko in dregnil domačina s komolcem. „Kar v temle skrivališču nas pusti; prav dovolj varno se mi zdi . . .“

„Allah vsegamogočni!“ je vzkliknil pregrešni opevalec lepih deklet. „V peklu? In kako naj se zagovarjam na dan sodbe, ako vas pokončajo hudobni duhovi? Ne, ne; preveč sem v skrbi za blagor vaših duš in svoje lastne . . .“

Postavil je svečo na tisti sod, ki je bil najgloblje v kotu; nato je odstranil par deska, ki so slonele ob steni. Pokazala so se ozka, težko okovana hrastova vrata. Hasan effendi je vtaknil ključ v ključavnico in se obrnil k svojim rešiteljem in varovancem:

„Allah vas spremljaj, effendin; tukaj se ločimo. Hvala vam še enkrat! . . . Ta vrata vodijo v rov, ki se konča svojih petsto korakov od tod — pod samotnim vrtom — krajem sladkega spomina. Na koncu ga zapira kamenita plošča; dvignili jo boste brez težave. Izhod je sredi gostega grmovja — španskega bezga . . . tik ob zidu, ki ga preplezate z lahkoto; ulica, ki leži onostran zidu, teče naravnost proti Zlatemu rogu . . . In kadar se boste spominjali svoje rešitve, spomnite se tudi, da je izkopal ta rov stari Hasan effendi v svojih mladih letih, da je mogel hoditi ašikovat*) k lepi Zulejki, hčeri Omerja paše . . . Bodite brez skrbi; pred tremi leti mi je naklonil slučaj po dolgem času priliko, da sem videl zopet kraj nekdanjih srečnih ur; vse je po starem — bezeg je tam . . . ves zaraščen . . . in tista klopica — mašallah! . . .“

Starcu se je zadržal drhteči glas; potegnil je z dlanjo preko oči in odprl hreščeča vrata, za katerimi je zazijala votlina črne, nizkega hodnika . . .

Brez dolgega zahvaljevanja so se poslovili naši prijatelji od vrlega starca.

*) Vasovat, ljubimkat.

„Pazite na svečo!“ je še zaklical za njimi. Nato je zaprl vrata; slišali so, kako je zaškripal zarjaveli ključ — žalostno in turobno, liki odmev davno zvenelih sladkosti.

(Dalje prih.)

Nova pariška moda za damske klobuke: klobuk od srebrnosive svile.

Steckenpferd-lilijinomlečno mlie

prej ko slej neuprtno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Gledališko društvo na Jesenicah uprizori v nedeljo ob 3. uri popoldne v dvorani pri „Jelenu“ na Savi narodno igro „Miklova Zala“, na kar opozarjamo osobito zunanje posetnike gledališča.

Vest svojega zdravja, tako bi lahko imenovali krvni in živčni sistem. Če v našem telesu kaj ni v redu, tedaj nam hitrejše kroženje krvi in živci toliko časa naznanjajo, da zlo odpravimo. Ne moremo spati, dokler ne ubogamo tega notranjega glasu. Večinoma prihajajo krvni navali iz želodca ali iz črevesa, vsled preobremenosti itd. in potem moramo vzeti v olajšavo kroglice z zn. „Elsa-Pillen“ in Fellerjev „Elsa-Fluid“. Staro prekušeno zdravilo so, popolnoma neškodljivo in stane 6 škatljic kroglice le 4.—krone franko in 12 steklenic fluida 5.—kron franko pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elizatrg št. 280 (Hrvaško).

Pozor na vlomilce! V zadnjem času prinašajo časopisi skoro vsak dan o predrznih vlomih. Tako n. pr. o velikem vlamu v zlatarsko delavnico v Trstu, o več slučajih tatvine na poštah uradih, kakor tudi v trgovinah in privatnih stanovanjih. V največ slučajih je oropani skoro ob vse premoženje: kaj pomagajo posamezni čuvaji, društva, psi itd.? Kdo povrne poškodovanemu škodo? Edino pravo varstvo je le zavarovanje. Banka Slavija v Ljubljani povrne za majhno premijo škodo v vsakem slučaju tatvinskega vloma, ter daje zato vsa potrebna pojasnila.

NESTLÉ-JEVA

moka za otroke

Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodec.

Vsebuje pravo planinsko mleko. Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Poskušnje Nestléjeve moke za otroke se dobivajo popolnoma zastoj pri

Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse 82.

Resnici na ljubo bodi povedano, da Češka industrijska banka nudi res najugodnejše sestavljene skupine srečk. O tem se more vsakdo prepričati, kdor naroči zanimivi majnikovi prospekt glasom današnjega oglasa glavne zastopstva imenovane banke.

C. kr. priv. avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt. Občni zbor tega zavoda, ki se je vršil dne 4. t. m. je odobril predloge upravnega sveta ter sklenil od čistega dobička 20,377.856 K 53 v izplačati za poslovno leto 1912 dividendo po 33 K za vsako delnico, dalje vložiti 1,000.000 K, v splošni rezervni zaklad, 600.000 K v pokojninski fond ter končno prenesti 2,334.000 K na račun dobička in izgube tekočega leta. Lastni in tuji denarji, nahajajoči se koncem leta 1912 v upravi tega zavoda, znašajo 1195 milijonov kron proti 1167 milijonov koncem leta 1911, so se tedaj zopet znatno pomnožili. Kakor je iz bilance na drugem mestu tega lista objavljene razvidno, so se naložila nova sredstva vseskoz v takoj razpoložnih aktivah, da si je tako zavod ohranil polno likvidnost kljub izvanrednim zahtevam, ki so se stavile napram temu vodilnemu bančnemu zavodu od vseh strani.

Pridobivajte nove naročnike!

OBVARUJTE

Svojega dojenčka pred predčasnim umetnim hranjenjem. Če Vas dojenje utruja ali imate malo mleka, vprašajte svojega zdravnika, če ne bi smeli jemati „GALEOGOL“. Ta vpliva ugodno na množino in kakovost mleka. Množina naraste za 33 do 50%. Dojenčki pridobivajo redovito na teži in se izvrstno razvijajo. — Ima prijeten okus in je raztopljiv v vseh tekočinah ter zadošča ena pušica za 20 dni.

Cena 3 K.
Glavna zaloga v lekarni B. Fragner, Praga III., vogal Nerudove ulice. Zaloga po lekarnah. Kjer ga ni dobiti, se pošilja po pošti franko proti vpslatvi K 370 za pušico, K 672 za dve pušici, K 972 za tri pušice, K 12— za štiri pušice.

Radioaktivno termalno kopališče

Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelec 38° C, ki daje na dan nad 30.000 litrov radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža. Ravnateljstvo: kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvařinka. Zdravo podnebje. Gostogzdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in pojasnila daje brezplačno kopališka uprava.

Pijte samo Tolstovrško slatino

ki se naroča v Tolstemvrhu p. Guštajn (Koroško.)

Mnogo denarja zaslužite brez truda,

če hočete razprodajati mojo patentirano novost „Sherlock Holmes“. Tudi kot postransko opravilo. Izvirni vzorec dobite, če vpsljete K 150 v pismenih znakih ali pa proti povzetju. Prospekte in plakate priložimo pošiljati. Arnold Weiss, Dunaj VII., Kaiserstraße 95/9.

Maribor. Slovenske šivilje in krojači so navadno naročevali blago za obleke ter krojaške potrebščine od tujih nemških in židovskih tvrdk. Dobili so navadno slabo blago za drago ceno, velikokrat pa tudi čisto drugo blago kakor so ga naročili. Sedaj tega ni več potrebno. Naš domači trgovec J. N. Šostarič, Maribor, Gosposka ulica št. 5, si je uredil veliko in prvo spodnještajersko razpošiljalnico vseh vrsti modnega in manufakturnega blaga. Ako želite imeti dobro, modno in po ceni blago, pišite takoj po vzorce, dobite jih zastoj in poštine prosto. Dobite popust pri ceni in postreženi bodete solidno in točno. Če pridete v Maribor ogledajte si trgovino.

NARODNA KAVARNA

naznanja cenj. gostom, da igra vsak dan

nova

Dunajska elita damska kapela

Začetek točno ob polu 9. uri zvečer.

Fran Krapeš.

3

popolne obleke

vsebujejo moji 40 metrov dolgi ostanki za 20 K, in sicer: 1 moderna obleka iz raševine ali lista, 1 praktična obleka za hišna opravila in 1 krasna poletna obleka. Ostali ostanki se lahko porabijo za predpasnike, bluze itd.

Razpošilja se po povzetju.
Prvovrstna tovarniška razpošiljalnica
Josip Frankenstein, Jaromer 92, Češko.

Od ostankov se ne pošiljajo vzorci.

Berite in strmite!

! Nezaslišano!

600 komadov za samo 375 K, krasna pozlačena 36 ur natančno idoča anker ura z verižico. Garancija 3 leta, 1 moderna svileni kravata za gospode, 3 fini žepni robei, 1 prstan za gospode z imit. žlahtnim kamnom, 1 cevka za smodke iz morske pene, 1 eleg. broška za dame (novost), 1 krasno žepno ogledalce, 1 usnjata denarnica, 1 žepni nožič, 1 par manšetnih gumbov, 3 napsrni gumbi, vse double zlato s patentnim zapiralom, 1 srčkan album za slike z 36 slikami, najlepših na svetu, 5 šaljevih predmetov, velika veselost za mlado in staro, 1 povsod potreben spisovnik za pisma, 20 pisalnih predmetov in še 500 različnih predmetov, ki so potrebni v vsaki hiši. Vse skupaj z uro, ki je sama že vredna tega denarja za 375 K.

Pošilja se po poštne povzetju dunajska razpošiljalnica F. Windisch, Krakov št. W.61 NB. Za neugajajoče denar nazaj.

POZOR! ■ ■ ■ ■ ■ POZOR!

50.000 parov čevljev

4 pari za K 850.

Zaradi poloma nekaterih tovarnen sem dobil nalogo, da prodam veliko partijo čevljev pod nabavno ceno. Prodajam vsakomur dva para moških in dva para ženskih čevljev na zavezavo, elegantne oblike, iz črnega ali rujavega usnja, z močnimi podplati, podšivani. Velikost po številkah. — Štirje pari stanejo

samo 850 kron.

I. Gelb, ekspedicijska hiša

Novi Sandec št. 88.

Dovoljena zamena ali pa se vrne denar.

! 5 glavnih dobitkov!

90.000, 40.000, 30.000, 20.000 in 20.000 kron oziroma frankov in lir

zadene tekom meseca majnika

v srečnem slučaju že z vplačilom samo 5 kron, kdor naroči izborno skupino 5 srečk na 70 mesečnih obrokov po K 5—.

15 žrebanj vsako leto!

Zahtevajte obširni majnikovi prospekt!

Iz njegove vsebine: Za eno krono 100.000 frankov!

ČEŠKE INDUSTRIJSKE BANKE GLAVNO

:: ZASTOPSTVO, LJUBLJANA. ::

Najmodernejših
klobukov
za gospode in dečke
ima
najbogatejšo izbiro

C. J. HAMANN

Ljubljana, Mestni trg št. 8.

Klobuki se sprejemajo v popravilo.

— Cene od K 2-20 naprej. —

Slamniki od K 1-20 naprej.

Peter Gornik

Ljubljana, Trubarjeva ulica 2
pri šentjakobskem mostu.

Velika zaloga najfinejših švicarskih srebrnih, zlatih moških in damskih ur, srebrnih in zlatih verižic, prstanov, uhanov z diamanti in briljanti, vsakovrstnih budilk; stenskih ur, ter ur z nihalom.

Lastna delavnica za popravila ur.

Najcenejši nakup, solidna postrežba.

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

Ustanovljena leta 1831.

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu

Glavni zastop v Ljubljani, Marijin trg-Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopijih, pohoštstvu in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov. — Na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1912. zavarovalo se je 21 380 oseb za kapital na 182 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za škode nad 1 milijardo in 64 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 440 milijonov kron.

Izvrševanje vseh kamnoseških del iz umetnega kamna, kakor: stopnice, balkoni, stebri, ograje, nagrobni spomeniki, stavbeni okraski itd. od navadne do najfin. izvršbe.

Kranjska betonska tvornica

Tribuč & Komp., Ljubljana

Telefon št. 296.

Tržaška cesta.

Telefon št. 296.

Cementne cevi na stroj ali na roko izdelane v : vseh običajnih merah : Cementne plošče za tlak v lepih vzorcih. Cementni zidaki in strešniki. Zaloga cementa in drugega stavbenega materiala :

Pozor! Pozor!
Kavarna CENTRAL
 Ljubljana.

Vsak dan **KONCERT**
 !! Vso noč odprta. !!

Vsak mesec drugi umetniki. Vstop prost.
 Točna postrežba z najfinejšimi pijačami.
 Z velespoštovanjem
Štefan Miholič, kavarnar.

Proda se dobrodoča
gostilna

s popolno koncesijo in prodajo tobaka, eno uro hoda od Maribora. Zraven je lep sadonosnik, njive in travnik. Vina se iztoči do 18 polnjakov, žganja 9 polnjakov in piva 240 sodčkov po 25 litrov. Cena 10.800 kron. Vknjiženo lahko ostane 4800 K. Vpraša se pri Fran Deutschmann, Fraustaudnerstrasse 14 pri Mariboru.

Seme edinopravne-
 ga kašelskega
 zelja prodaja 20 gr za
 1 K. Ig. Mrcina, posestnik
 Zg. Kašelj p. M. D. v Polju.

Vina lastnega pridel-
 ka nudim po
 ceni hl po 46 K franko
 postaja Roč. Manj kot 100
 litrov ne pošiljam. Po-
 šilja se po povzetju. Abel
 Osreblo, Nugla pri
 Roč (Rozzo) Istra.

Hiša
 na prodaj iz proste roke
 z vsem gospodarskim po-
 slopijem ali pa se tudi da
 v najem, v Rudolfovem
 št. 231. V hiši je gostilna.
 Natančneje se izve pri
 lastnici Franji Medved,
 posestnici v Rudolfovem.

Mazilo za lase

napravi g. Ana Križaj
 v Spodnji Šiški št. 222
 pri Ljubljani. Dobi se v
 Lepodvorski ul. št. 222 ali
 pa v trafiki pri cerkvi.
 V treh tednih zrastejo naj-
 lepši lasje. Stekl. po 2 K
 in po 3K. Pošilja se tudi
 po pošti. Izborno sred-
 stvo za rast las.

Zadostuje samo ena
 steklenica.
 Spričevala na razpolago.

!! 500 kron !!

Vam plačam, če ne od-
 pravi v treh dneh brez
 bolečin moje korenine
 uničujoče **Riamazilo**
 Vaša kurja očesa, brado-
 vce in otiščaje. Cena
 lončku z jamstvom 1 K,
Kemeny, Košice (Kaschan)
 I. Postfach 12/44. Ogrsko.

Malo posestvo na prodaj.
 Hiba enonadstropna s pe-
 timi sobami, 2 kuhinji s šte-
 dilniki, 2 kleti, hlevi, brajde
 pred hišo, dobra pitna voda,
 kraj velike ceste, mimo teče
 potok, 10 minut od cerkve in
 sole. Četr ure od železniške
 postaje. Zraven je lep vino-
 grad, njive in travnik, se lahko
 redita 2 kravi in več prašičev.
 Cena ni visoka, pripravno je
 zelo za kakega obrtnika, roko-
 delca, ker jih tukaj primanjkuje.
 Imam še en vinograd, z zidano
 kletjo, prešo, gospodarsko po-
 slopije na lepem veselem kraju.
 Meri 2 orala z novim nasadom.
 cena primerna. Naslov A. B.
 poste restante.

Srebrno plaketo. — Dunaj 1910.
 Vsakršno perutnino in nje piščeta, golobe, sobne
 pice, kunce, svinje, pse itd. ozdravite sigurno
 s „Palma“. To že v pre mnogih slučajih najza-
 dovoljnejše učinkujoče sredstvo dobite poštine
 prosto, če pošljete 1 K poštini znak (vele-
 posestvu zadostuje letno za 4 K). — J. E. Weigl,
 Maribor, Zofijin trg št. 3, Štajersko.

Ržena sladna kava
 iz gorske rži

se pošilja po povzetju v
 zavojih po 5 kg franko
 za K 375 z dodatkom
 lepih platnenih brisač,
 robcev itd. iz tovarne

Fran Sax
 Maslovedy pri Smiřitz
 (Češko).
 — Prosimo, poskusite!

**Agente,
 potnike**

sprejme pod ugod-
 nimi pogoji prvo-
 vrstna tovarna žitne
 kave. Ponudbe pod
 „Konsum“ na uprav-
 ništvo tega lista.

Fotografični aparat

10/15 cm (Klappkamera), popo-
 loma nov, model 1912, s pri-
 tiklinami, se prodaja. Vprašanja
 na Milana Rovana, Col pri Viavi.

**Vino in
 brinje:**

Ivan Eržinič,
 Kum, pošta Roč,
 priporoča svojo za-
 logo vina in brinje.
 Cena zajamčeno
 pristnega vina
 42 K za 100 litrov.

2 darili
 prejme vsak, kdor na-
 roči 5 kg zavoj
žitne kave
 za 4 krone franko ali
 5 kg zavoj
sladne kave
 za K 450 franko
zastonj
 pri trdkih
 prva kukovska izdelovalnica
 žitne in sladne kave
Bartman in Ježek
 Kuks ob Labi, Češko.
 Kdor naroči 9 zabojev,
 prejme 1 zavoj žitne
 ali slad. kave zastonj.

Imam na prodaj lepe cep-
 ljene vrtnice po 1 K 20 v in
 lepe divje kostanje po 1 K.

Ivan Piber,
 vrtnar
 na Bledu, Gorenjsko

Sukneno blago
 za moške obleke se kupi
 najbolje pri
R. Miklauc
 v Ljubljani.
 Velika izbira. Zanesljive cene. Na za-
 htevo se tudi izdelovanje oblek preskrbi.

Prilika za nakup!
 30.000 par. vis. čevljev na zatego!
 3 pari visokih čevljev na zatego za le K 1475
 po podobi, iz samega najboljšega
 usnja, z dobrimi vzvun štrlečimi
 pravnimi podplati. Ker je bilo teh
 30000 parov čevljev namenjenih za
 balkanske države, so mi zaostali za-
 radi vojne. Prodajam jih zaradi tega
 pod izdelovalno ceno 3 pare moških
 ali ženskih čevljev na zatego
 iz najboljšega usnja vsake številke
 in velikosti za le K 1475. Za na-
 ročbo zadostuje napoved številke
 ali mere v centimetrih. Razpošilja
 po povzetju Prva krščanska iz-
 vozna hiša za čevlje

Franc Humann, Dunaj II., Aloisgasse 3/76.
 c. kr. trgovsko sodnijsko protokolirana tvrdka.
 Čestite naročnike prosimo vljudno, da nas dalje priporočajo.

Za karnajbolje uvedeno življensko za-
 varovalno družbo se spremejo takoj

**vešči uradniki za zunanjo
 :: službo na Kranjskem ::**

proti gotovi plači ali proti proviziji. Taki
 gospodje, vešči slovenskega in nemškega
 jezika, ki dokažejo, da so dosegli v taki
 službi povoljne uspehe, naj pošljejo na-
 tančne ponudbe z napovedbo zahtev pod
 šifro „stalno služba“ administr. tega lista.

MODISTINJA
Minka Horvat
LJUBLJANA
STARI TRG ŠTEV. 21.
 Priporoča cenjenim damam
 svojo zelo povečano zalogo
 damskih in otroških slammikov.
Popravila najceneje.

Velika eksportna zaloga
 dvokoles, šivalnih in
 kmetijskih
 strojev, gramofonov, orkestri-
 jonov itd.
Mehanič. delavnica.
 — Prodaja na obroke. — Ceniki franko. —
Pri Batjel-u, Gorica,
 Stolna ulica št. 2-4.

Prej K 18.— Sedaj K 8.—

Krasna rem. gloria-srebrna an-
 ker ura za gospode, s tremi
 močnimi fino graviranimi po-
 krovi, s pokrovom na pero, te-
 koča na kamenih, točna. Cena
 samo K 8.—. Vsak naročnik dobi
 elegantno verižico zastonj. Po-
 šilja se po povzetju. Pišite še
 danes na naslov: Arnold Weiss,
 Dunaj VII., Kaiserstraße 95/9

Ivan Jax in sin
 Ljubljana, Dunajska cesta 17
 priporoča svojo bogato zalogo
 šivalnih strojev, koles, pisalnih
 strojev in strojev za pletenje
 (Strickmaschinen).

Brezplačen
 pouk v ve-
 zenju. Tovarna v
 Lincu usta-
 novlj. 1867.
 Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in
 poštine prosto.

Vsaka dobra gospodinja

ceni dobro in ceno perilo. Ponujam torej:
 6 kom. ženskih srajc najboljše kakovosti in
 izvedbe z lepo vezbo, sortirane za 18 K.
 6 kom. finih cefirastih srajc, stanovitne barve
 ali belih s pike prsmi, kompl. velikih 21 K.
 6 kom. sortiranih moških hlač iz najfinejšega
 gradla ali satina, franc. kroj, za 13 K.
 6 kom. sortiranih moških nočnih srajc, krasno
 izdelanih, s portami stanovitne barve 20 K.
 Pri naročilu napovejte obseg vratu in pasu.
 Razpošilja se po povzetju, če blago ne ugaja
 se denar povrne.

S. Herrman,
 tovarna perila v Heřman-Městec, Češko.

„Planinka“ planinsko letovišče

1250 m nad morjem, blizu Ruške kočee na
 Pohorju, 10 sob z 22 posteljami, topla in
 mrzla kopel, krasni in lahkotni izprehodi po
 senčnatem, jelovem gozdu, najboljša planin-
 ska voda, izborna kuhinja, lahki dohodi iz
 železniških postaj Ruše, Bistrica nad Mari-
 borom, Maribor, Fram. Cene zmerne. Sezona
 od 1. junija do 15. septembra. Natančnejša
 pojasnila daje Podravska podružnica Slovenskega
 planinskega društva, pošta Ruše, Štajersko.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Ko-
 menskega ul. 4.

Privatno zdravišče za notranje in kirurģične bolezni. — Porod-
 nišnica. — Medicinalne kopeli.
 Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. 1. kir. odd. dež. bolnice.

5000 komadov
napol zastonj!

Citateljem tega lista razpošiljam, da jih se-
 znanim s svojo firmo, 5000 komadov pravih
 14 karatnih zlatih prstanov s similiti brillan-
 tom vsakršne velikosti za gospode in dame.
 Pri naročbi je vposlati samo izdelovalno ce-
 no K 3.— v pisemskih znakih. — Pišite
 še danes naslov: Arnold Weiss, Wien VII. Kaiserstraße 95/9.

Krojač Ivan Magdič se je preselil na Dunajsko c. št. 20.